

รหัสโครงการ : 5ASP/TRF/012/2544

ชื่อโครงการ : โครงการกาตหลวง

ชื่อนักวิจัย : นางสาวศศิภัทร์ เทียงมิตร สาขาวิชาภูมิภาคศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

email address : sasipas@yahoo.com

ระยะเวลาโครงการ : 1 มีนาคม พ.ศ.2544 ถึง 1 กรกฎาคม พ.ศ.2545

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาพัฒนาการและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากผลกระทบของระบบเศรษฐกิจโลกที่สะท้อนออกมาในตลาดท้องถิ่นในเมืองเชียงใหม่และเมืองเชียงตุง โดยเฉพาะกาตหลวง เมืองเชียงตุงนั้นได้รับผลกระทบจากการดำเนินนโยบายปิดประเทศพม่า โดยศึกษาระบบโครงสร้างการหมุนเวียนและกระจายสินค้าในกาตหลวงเมืองเชียงตุงภายหลังจากพม่าเปิดประเทศ และกาตหลวงเมืองเชียงใหม่ปัจจุบัน เพื่อคาดการณ์แนวโน้มความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงประวัติศาสตร์จากข้อมูลภาคเอกสารเบื้องต้น ควบคู่ไปกับการออกสำรวจเก็บข้อมูลภาคสนามโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมในพื้นที่กาตหลวงจังหวัดเชียงใหม่และเมืองเชียงตุง

จากการศึกษาทำให้ทราบว่า ความสัมพันธ์ในทางการค้าแลกเปลี่ยนระหว่างเชียงใหม่และเชียงตุงนั้นเป็นความสัมพันธ์ที่มีลักษณะพึ่งพาอาศัยต่อกันมาตั้งแต่อดีต ในอดีตระบบเศรษฐกิจของเชียงตุงนั้นผูกพันอยู่กับตลาดนัดหมุนเวียนซึ่งให้ความสำคัญกับ "กาตหลวง" อันเป็นช่วงเวลาในการหมุนเวียนติดตลาดใหญ่หรือที่เรียกกันว่า "วันกาตหลวง" ควบคู่ไปกับตลาดนัดชนบทรอบเมือง การเข้ามาของอังกฤษในภูมิภาคนี้ได้กระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบเศรษฐกิจและการค้าโดยเฉพาะชุมชนชั้นปกครองในเชียงใหม่เป็นอย่างมาก ต่างกับในเชียงตุงที่อังกฤษนั้นไม่ได้เข้าไปแทรกแซงกิจการภายใน ทำให้ไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจภายในเชียงตุงมากนัก เมื่อสงครามโลกครั้งที่สองสิ้นสุดลงเชียงตุงถูกรวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของประเทศพม่าและจากนั้นมาพม่าก็ปิดตัวจากโลกภายนอก พัฒนาการของกาตหลวงเชียงตุงจึงหยุดลง ส่วนกาตหลวงเชียงใหม่ยังคงพัฒนาตัวเองไปตามกระแสสู่กระแสทุนนิยม ตลอดระยะเวลา 30 ปีที่เชียงตุงปิดการติดต่อกับโลกภายนอกคนเชียงตุงก็ยังคงสามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้โดยการพึ่งพาสินค้าจากการค้านอกระบบ จนกระทั่งเชียงตุงได้เปิดออกสู่โลกภายนอกอีกครั้งเมื่อพม่าปรับเปลี่ยนนโยบายการพัฒนาประเทศตามกระแสความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กาตหลวงเมืองเชียงตุงมีแนวโน้มว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสเศรษฐกิจโลกมากขึ้นแต่อย่างไรก็ยังคงขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาลพม่าเป็นสำคัญ.

คำหลัก กาตหลวง เชียงใหม่ เชียงตุง

Project Code : 5ASP/TRF/012/2544

Project Title : Local Market in Keng Tung and Chiang Mai

Investigators : Miss Sasipas Tiengmit. Regional Studies, Graduate school, Chiang Mai University.

Email address : sasipas@yahoo.com

Project Duration : March 1st, 2001 - July 1st, 2002

This thesis aims to study the development and changes of the Central Keng Tung Market in Myanmar (Burma) and the Central Chiang Mai Market in Northern Thailand, affected by the world economic system from the end of World War II to present.

From the study, it was found that Keng Tung and Chiang Mai had long been in closed interdependent relationships in the past, being interrupted, from time to time, by the interfering super-power- Myanmar and Siam. When Keng Tung and Chiang Mai were under the Siamese control, the interrelationships developed among Keng Tung and Chiang Mai, revealing ways of life of both the elites as well as the common people of the two muangs (principalities). The interrelationships developed among Keng Tung and Chiang Mai were linked by caravan traders at various levels with community markets as their trading centers. Chiang Mai Market was a large regional center with all day long trading activities. Keng Tung Market was a kind of "stop-over" station for traders. There were 5 market-days in the Central Keng Tung Market called "Wan Kad Luang" (Central Market Days), after which the traders would move to all markets nearby to complete the cycle.

The expansion of the British colonial power into the region had greater impact upon Chiang Mai than Keng Tung, in terms of its economics and trade. After World War II Keng Tung was integrated as part of Myanmar and its closed-door economic policy. The Keng Tung Central Market temporarily ceased to develop, while Chiang Mai Central Market moved on towards the world market economy. After 30 years of its closure, Keng Tung was reopened, as a result of the Myanmar's change of its economic policy. At present, whether Keng Tung would be able to catch up with changes and the globalized world economy, depends on Myanmar's policies that we have to wait and see.

Key words : Local market Keng Tung and Chiang Mai